

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Quis possit pro alio acceptare? §. 7.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

Ratio est, quia in re sibi utili, & ex qua non nisi commodum sequitur, maximè valet ea Juris Regula: *Qui tacet, consentire videtur.*

20. Dixi (*regulariter*) fateor enim posse non raro silentium oriri ex verecundia, ne offendatur, qui offert, si non acceptem, immo, aliquando ex re ipsa oblata oriri potest, ut silentium potius ostendat rem despici, quàm acceptari, ut, quando tam est vilis, vel parva, vel me indigna res promissa, ut silentium illud sit, potius exprobatio, quàm approbatio: id, quod certè ex adjunctis erit à prudenti viro colligendum.

§. VII.

Quis nam possit pro alio absente legitime acceptare, seu (quod idem nunc est, quando loquimur in conscientia) stipulari?

1. **P**remittendum est Primò, te iterum, iterumque esse monendum de eo, quod nimis sæpè monuimus, nimirum nos loqui de contractibus lucrativis, id est de Promissione, vel Donatione liberalibus, nam in contractibus onerosis, cum ex utraque parte inducatur gravamen, certum est, semper adesse debere consensum utriusque, pura *Instit. de Injust. stip. §. Si quis alteri.* per legitimum Procuratorem; tunc enim jam in Procuratore ipse Principalis consentit, ut *Mol. d. 264. §. Quinto, quando.* Merolla *T. d. 1. c. 2.* dirigatur absentem. Nam, si absente v. gr. Petro, sic dicam, *Promitto, vel dono equum Petro,* à n. 866. atque hanc promissionem, seu Donationem *Sanc. l. 1.* acceptet nomine Petri aliquis præsens, qui *matrim. p. cun.*que ille sit (etiam si sit Tutor, vel Curator absentis Petri, & etiam si sit Donatio in causam piam, ut contra aliquos docet *c. 8. r. 6. ref. Sanch.*) nihil operabitur ejusmodi acceptatio, estque perinde, ac si nulla prorsus fuisset, unde eam ego potero revocare ante absentis *utans.* acceptationem. Ratio est; quia cum per *Sanc. l. c.* hunc modum nulla ratione contrahatur cum præsentem, sed solum cum absente, hujus consensus est expectandus. Excipe, nisi ille præsens fuisset à Petro ad hanc acceptationem faciendam expressè deputatus:

valeret enim tunc acceptatio, quia tunc Petrus dicitur præsens in alio, ut in simili dixi n. 1.

3. At verò, si sic dicas, *Promitto, vel dono tibi Antonio præsentem equum pro Petro absente,* & Antonius acceptet, tunc enim verò rationabilis quæstio esse potest, an valeat præsentis acceptatio. De priore igitur modo hic non est agendum, quia, ut dictum est, nihil ea operatur, ut cum multis notat Merolla: *d. d. Mol. agendum verò est de posteriore, ac decernendum, an illa acceptatio semper sit legitima, Bart. d. ut consequenter valida.*

4. Sed quæres antea, si verba, nec dicitur cum, contingantur ad absentem, nec ad præsentem, ut, si præsentem Antonio acceptante, dicas: *Promitto, me daturum equum Petro,* sensus ne erit: *Promitto, me daturum ipsi Petro equum, an, Promitto Antonio præsentem, me daturum equum Petro absenti?*

Respondeo, Merolla e ait, sensum esse hoc secundo modo, atque adeo aliquid operari ejusmodi acceptationem posse, quia omnes leges clamant, in dubio cum sensum esse eligendum, qui favor actui, ut scilicet actus sit validus.

5. Verum Bartolus, aliique ab eodem Merolla citati, sed non recepti, censent, sensum esse primo modo, atque adeo, nec valere, nec aliquid operari, qui ea verba, dum nullo modo diriguntur ad præsentem, promissio convincitur facta solum absentem.

6. Ego Bartolum sequor, tum propter rationem jam dictam, tum quia, si omnibus expensis, res adhuc versatur in dubio, cum dubitetur, an adsit vera, & obligatoria promissio, melior est conditio Possidentis suam rem, suamque libertatem, à qua ipsum dimovere non potes, nisi certam probes affuisse acceptationem, quam certam adesse in casu dubio ostendere non vales, quia sic, casus dubius non esset.

7. Hac expedita quæstionculla, ut regrediamur ad promissionem directam præsentem, sed factam absentem, Dico, tunc solum valere præsentis acceptationem, quando præsens acceptare pro alio absente legitime potest. Ratio est manifesta, quia, si præsens non est legitimus Promissarii Procurator, nihil nomine Promissarii acquirere potest, ergo nihil operabitur, acceptando,

8. Sed ecce difficultas, Ecquando nam ita res se habebit, ut valeat acceptatio presentis pro absente? Profectò id cognoscemus, si hic afferamus Primò, eos, qui certo possunt pro absente acceptare. Secundò, eos, qui certo non possunt. Tertio, eos, qui sub controversia.

Quinam pro alio absente potest legitime acceptare promissionem?

9. Præter illum, quem modo diximus, cui ab absente expresse mandatum est, ut loco sui promissionem acceptet. Primò, potest quilibet pro alio absente legitime, ac propterea valide acceptare, seu stipulari, quando, & quatenus sua interest ejusmodi acceptatio. Sed profectò id non tam est acceptare pro alio, quam pro se.

10. Secundò, Pater pro Filio familias, hoc est pro Filio existente sub ejus potestate.

11. Tertio, Filius familias pro Patre.

12. Quarto, Monachus, pro Monasterio.

13. Quintò, Servus, hoc est Mancipium pro Domino. Mancipium (dixi) nam servus, qui est famulus, non ita, ut dicam mox nu. 20.

14. Sextò, Tutor, ut etiam ex probabilitate sententia Curator, quia succedunt loco Patris.

15. Septimò, Quilibet pro muliere ob favorem Dotis, immo ob Donationem propter Nuptias.

16. Octavò, quilibet pro causa pia; pia enim causa eundem favorem habent, quam habet Dos. Lege a Dianam.

17. Nondò, Personæ publicæ, hoc est Magistratus, seu Juxta pro subditis; Prælati item, & Rectores pro propriis Ecclesiis, Universitatibus pro singulis ex Universitate; hi enim omnes possunt promissionem, vel Donationem ipsis directam legitime acceptare pro suis, quamvis absentibus.

18. Ratio autem, quod prædicti acceptare pro aliis possunt, est, vel, quia propter bonum commune, ita statutum est à Legibus, vel, quia non raro dictæ acceptationes redundant in bonum presentis, atque adeo adest acceptatio presentis. Ejusmodi est, quando acceptat Pater pro Filio, Prælati pro Ecclesia, &c. Bonum enim filii, & Ecclesiæ est bonum Pa-

tris, & Prælati. Verùm hæc minutius tractata, atque probata lege apud Sanchez, b b Sanc. l. aliosque, & quoad pias causas Tiraquell. c 3. matrim. quo autem ad personas publicas, & Patrem, d. 7. Modicumque, lege Mantiam, d Molinam, rollam T. 1. d. 1. c. 2. n. 571. Tuscum T. 7. loc. 5. concl. 703. Tiraqu. de Priv. caus. pia. Privil. 114. d Mantiam T. 2. de tax. cir. con. subdatur hero) pro ipso stipulari legitime nequit. 25. c. 27.

Quinam legitime acceptare pro aliis certo non potest?

19. Si omnes extranei, qui nullum titulum habent acceptandi pro aliis, quod valide acceptent, jam patet ex dictis. Illis igitur hic numerabuntur, in quibus quamvis appareat aliquis titulus sufficiens, tamen re vera non est.

20. Primò igitur famulus conductus ad servendum (cum non ex toto, sed ex parte subdatur hero) pro ipso stipulari legitime nequit.

21. Secundò, Discipulus nequit pro Magistro, idque propter eandem rationem. Unde sequitur, quod nec, contra, Magister pro Discipulo.

22. Tertio, nec filius emancipatus, id est existens sui Juris, pro Patre, quia, quando est emancipatus non est sub Patris potestate.

23. Quarto, nec idem filius, sive emancipatus, sive non, acceptare potest pro Matre, quia Filius non est sub potestate Matris, sed solum Patris.

24. Quintò, nec Frater pro Fratre.

25. Adverte, aliquando per accidens posses hos stipulari pro dictis, quando scilicet, ut supra dictum est, sua interest stipulatio. Nam propterea in materia Feudali, in Emphyteusi, in Usufructu, si quando prædicti sperant ad se aliquod utile proxime spectaturum, poterunt acceptare pro illis.

Pro quibusnam controversiatur posse pro aliis stipulari?

26. Controversiatur Primò. An Pater possit pro filio emancipato, id est pro filio sui juris, acceptare? Affirmat Sanchez. e cum e Sanc. d. Bartolo, & Baldo: Negat Merolla afferens d. 7. nu. 7. & ipse Baldum pro se aliosque. Utrumque f Merolla lo. cit. nu. probabile.

27. Controversiatur Secundò, An Mater possit pro filio stipulari. Affirmat Sanchez. etiam si

a Sanc. l. c. a etiam si filii sint emancipati. Negat, tum pro emancipatis, tum pro non emancipatis
 n. 5.
 b Meroll. l. Merolla, b qui tamen monet id, quod modo
 c. n. 881. ego universaliter dixi, posse scilicet Matrem pro filiis stipulari in materia Feudi, vel Emphyteusis, quia tunc stipulatio proximè futura est utilis Matti, ratione utilis domini. Utraque sententia probabilis pari modo est.

28. Controvertitur Tertio, An Notarius, qui videtur esse persona publica, possit stipulari, seu acceptare promissiones, & Donationes ad ipsum directas, sed absentis factas (ut semper hic loquimur.) Negat Sanchez. c cum multis, quos ipse citat, quibus adde Castropal. d Affirmat cum multis Merolla, e & Diana. f Utrumque simili modo probabile. Sequere id, quod tibi magis arriserit. Mihi arridet sententia Sanc. quia Notarius non est persona publica potestatem aliquam habens in Civis, sed solum est publica, quia fidem publicam facit de iis, quæ ipse, ut Notarius, scribit.

Illud fateor cum iisdem Sanchez. & Castropalao ibidem, Notarium stipulari posse pro absentibus, quoad ea, quæ ad Judicia pertinent, & à partibus afferuntur; id enim solum conceditur à Legibus propter bonum publicum, quod per Judicia dirigitur, non verò conceditur extra Judicium.

Hæc, quia pro foro conscientie sunt pro utraque parte probabilia, satis sit sic summam retulisse,

Ex data doctrina de Acceptatione quatuor casus deciduntur.

PRIMVS CASVS.

An semper duplici Promissioni correspondere debeat duplex acceptatio?

29. Titius promittit, vel donat, non sequuta traditione, Cajo Prædium, hac conditione, ut post ejusdem Caji mortem, prædium transeat ad Sejum. Acceptavit Cajus, sed postea Titius vult revocare illam conditionem in favorem Seji factam, idque antequam ipse Sejus acceptet, licitène potest, & validè?

30. Respondent aliqui apud Sanchez g h Delugo d. 23. de non posse, sed posse idem Sanchez, & Delugo iust. n. 85, go h meritò respondent. Ratio est, quia in hoc

casu duplex involvitur Donatio, altera facta Cajo, quæ jam est irrevocabilis, quia acceptata, Alte a facta Sejo, quæ, quia nondum est acceptata, revocabilis est. Idem dicit, quamvis (j)usmodi Donatio jurata fuerit, quod constat ex dictis à nobis supra, & quodque etiam docet ibidem Delugo, licet neget ibidem Sanchez.

31. Quod dictum est de Promissione ante rei promissæ traditionem, potest etiam queri de Donatione, sequuta jam traditione, an scilicet, si donasti & tradidisti v. gr. equum Petro ea conditione, ut post annum tradat illum Paulo, an, inquam, antequam Paulus acceptet, possis eam Donationem Paulo factam revocare?

Et Respondeo, posse propter eandem rationem. Lege Dianam. k

SECUNDVS CASVS.

An acceptatio unius profit alteri, ratione connexionis rei promissæ?

32. Promitto Petro absentis centum aureos, in quibus decem promitto tibi præsentis, inquiri, si tu, qui nullum mandatum habes à Petro, ut pro illo acceptes, acceptes tuos decem, Inquiri, inquam, an possim revocare promissionem factam Petro, quod nonaginta, quos nondum ipse Petrus acceptavit?

33. Respondo, esse propter eandem rationem in primo casu dictam. Excipe, nisi tua intersit, ut Petrus illa centum habeat, ut si v. g. eo mortuo, ad te, tuosque hæredes ea pertineant, vel, si tu ea decem habeas non possis, nisi habeat Petrus, sua nonaginta, quod certè evenire possit, si promitto esse v. gr. ut ex vase argenteo promisso, & vendito à Petro, tua decem deberet tibi Petrus numerare,

TERTIVS

TERTIVS CASVS.

Rei pluribus promissa, & ab ipsa acceptata cui attribuenda?

34. Si eandem rem promittas successive duobus, tribus, &c. iis legitime acceptantibus. Primo tradere eam debes, etiam si iuraveris tradere secundo, vel tertio. Ratio est, quia promissio facta secundo, vel tertio illicita est, posita promissione facta primo. Juramentum autem non est vinculum iniquitatis.

35. Non fiet cum promissis primo, rem, illamque ipsi non tradideris, promittas deinde secundo, & huic etiam tradideris, quamvis enim tu sic peccaveris? (ad quid obligeris, sicam inferius; a) tamen, quia per traditionem secundus rem facit suam, ipsi erit, & hic inultum valet illud vulgatum Juris. Multa facta tenent, quamvis fieri prohibeantur. Ita Azor, b & ita nos alibi. c

QVARTVS CASVS.

Pereunte ro promissa, quid debeatur Promissario, qui iam acceptavit?

36. Id explicabitur planius, si sic figures hunc casum. Titius promissit Cajo unam ovem ex duabus, vel tribus, vel centum, quas habet, ad electionem ejusdem Caji. Ante electionem vero altera ex illis duabus, vel plures ex illis centum perire sine Titii culpa, Inquiro, an nihilominus Titius debeat dare ovem unam ex illis, quae superstites sunt?

37. Respondeo. Recte inquiris (ante electionem) nam post electionem a Cajo factam id certum est, te ad nihil obligari, quia tunc, sicuti post electionem illa electa Cajo debetur, ita ipsi pereat, congruum est. Recte item notasti (sine Titii culpa.) Si enim ejus culpa periret, seu perire, debet sane superstitem dare, vel omnibus pereuntibus, pretio compensare: id enim damnificatio ex culpa Titii facta, omnino exposcit. In casu ergo proposito distinguendum est: si enim una, vel aliquot perire sine culpa Titii, idque ante electionem Caji remanente altera, vel aliis obligatur Titius ex iis, quae superstites veniunt, tradere, etiam si illa, seu illae, quae perire, fuerint viliores. Ita Bonacina, d quia non Tamburinus de Sacramentis.

dum facta electione, illae oves Titio perire, & Cajo non est defraudandus de re ipsi promissa. Azor e tamen benignius loquitur, dicens, sufficere, si Titius donet valorem ejus, quae sine ipsius culpa perit, & pati modo Turrianus f dicens, sufficere, si donet aliam similem ei, quae perit. Si vero omnes perire, tunc ad nihil debet obligari Titius, nec mirum, quia sine sua culpa deficit materia tota promissionis.

38. Quando autem tum hic, tum alibi dicimus adesse obligationem, semper intellige de illa obligatione, quam ejusmodi promissio inducit, sive ex Infidelitate, sive ex Justitia, sive ex alio capite juxta superius explicata.

CAPUT VIII.

De illis ultimis verbis descriptionis, Promissionis (in cujus utilitatem res facienda est.)

Hæc satis sunt explicata per occasionem in superioribus, & præsertim cap. 7. paragr. 4.

CAPUT IX.

Quando, & quatenus obligatio Promissionis, vel est nulla, vel cessat.

1. Absoluta tractatione de Natura, & Conditionibus promissionis, ea duò breviter sunt indicanda, quae in præsentis titulo proponuntur.

2. Quoad prius ergo. Regula generalis est Promissionem, & Donationem ante traditionem, esse invalidam, nullamque parere obligationem, quando, vel Primo est de re illicita, vel Secundo, quando ex ejus observatione daretur occasio peccandi, vel Tertio, quando est ex jure positivo, irritata, quae partim dicta sunt cum egimus de Juramento, g Lib. 3. in & Voto h partim ex dictis, & dicendis facile colligi possunt. Decal. c. 7. §. 2.

3. Quoad posterius. Promissionis obligatio orta, sive ex Fidelitate, sive ex Justitia, modo superius explicato, cessat. Primo, ut ibidem dictum est, remissione Promissarii. Secundo, ut etiam dictum est ibidem, cessatione finis principalis promittendi. Tertio, h Ibid. c. 13. à nu. 9.